

*Олександр Яременко,
Вінницький державний
педагогічний університет
імені Михайла Коцюбинського,
кандидат наук з державного
управління, доцент,
завідувач кафедри права
і публічного управління*

Депутат місцевої ради як суб'єкт адміністративних правопорушень в інформаційній сфері

В процесі функціонування системи місцевого самоврядування утворюється феномен локального інформаційного простору територіальної громади, який є частиною глобального інформаційного простору і особливостями якого є специфічний суб'єктний та об'єктний склад інформаційних відносин. Важливими суб'єктами цих відносин є депутати місцевих рад, на них поширюється конституційна норма, згідно з якою органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України. У зв'язку актуальне значення має науковий аналіз відповідальності депутатів місцевих рад в інформаційній сфері, про що свідчать праці науковців К.І. Белякова, О.А. Заярного, Б.А. Кормича, О.В. Кохановської, О.Д. Тихомирова та інших.

Метою даної статті є аналіз особливостей депутата місцевої ради як суб'єкта адміністративних правопорушень в інформаційній сфері.

Депутат місцевої ради є специфічним суб'єктом публічно – владних відносин, особливості статусу якого полягають в тому, що будучи представником інтересів територіальної громади, виборців свого виборчого округу, він виконує свої повноваження, не пориваючи з виробничою або службовою діяльністю. У зв'язку з цим виникає проблема ідентифікації його місця в системі публічних інформаційно – правових відносин та можливості притягнення до відповідальності за здійснення інформаційних правопорушень, здійснених при виконанні його повноважень, адже науковцями, цілком справедливо, суб'єктний склад

правопорушення в інформаційній сфері пов'язується саме з діяльністю суб'єктів владних повноважень. Так, Заярний О.Я. визначає адміністративне інформаційне правопорушення як протиправне, соціально шкідливе, винне діяння (дія чи бездіяльність), вчинене суб'єктом публічної адміністрації або іншою деліктоздатною особою, яке порушує право особи на інформацію, публічні інтереси держави та суспільства в інформаційному просторі чи посягає на встановлений правовий режим інформації, інформаційних ресурсів, інформаційних систем або інформаційний правопорядок в цілому, чим становить загрозу для інформаційної безпеки та за яке законом передбачено адміністративну відповідальність [1, с. 668].

Інформаційне законодавство, визначаючи перелік суб'єктів інформаційних відносин, прямо не відносить депутатів місцевих рад до їх кола. Так, Закон України «Про інформацію» суб'єктами інформаційних відносин визнає фізичних та юридичних осіб, об'єднання громадян та суб'єктів владних повноважень, і передбачає, що до останніх належать органи державної влади, органи місцевого самоврядування, інші суб'єкти, що здійснюють владні управлінські функції. Аналогічний підхід до суб'єктів владних повноважень міститься в Законі України «Про доступ до публічної інформації», який до їх переліку включає органи державної влади, інші державні органи, органи місцевого самоврядування, органи влади Автономної Республіки Крим, інші суб'єкти, що здійснюють владні управлінські функції відповідно до законодавства та рішення яких є обов'язковими для виконання .

Безпосередня вказівка на місцевого депутата, як суб'єкта інформаційно – правових відносин, міститься в Законі України «Про запобігання корупції», який розглядає їх осіб, які виконують функції місцевого самоврядування і покладає обов'язок щороку до 1 квітня подавати декларацію за минулий рік. Також, ст. 172-8 Кодексу про адміністративні правопорушення передбачає, що депутат місцевої ради є суб'єктом такого правопорушення як незаконне розголошення або використання в інший спосіб особою у своїх інтересах інформації, яка стала їй відома у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень. Аналіз судової практики свідчить, що застосування даної статті на

практиці відносно депутатів місцевих рад хоч і має місце, але носить поодинокий характер. Так, постановою Знамянського міськрайонного суду Кіровоградської області від 24 жовтня 2011 року у справі №3-1741/11 депутата Іванковецької сільської ради визнано винним у вчиненні адміністративного корупційного правопорушення, передбаченого ч.1 ст. 172-8 КУпАП, який, використовуючи свої службові повноваження та пов'язані з цим можливості, маючи вільний доступ до інформації щодо вільних земельних ділянок на території Сніжківської балки Іванковецької сільської ради, на які не виготовлені державні акти, в подальшому її використав у власних цілях для вирощування сільськогосподарської культури [2].

В той же час, проблемним може бути застосування адміністративної відповідальності до депутата місцевої ради, який в результаті своєї діяльності порушив законодавство у сфері захисту персональних даних, оскільки, згідно із ст. 188³⁹ КУпАП суб'єктами недодержання порядку захисту персональних даних, що призвело до незаконного доступу до них або порушення прав суб'єкта персональних даних можуть бути тільки громадяни та посадові особи. В той же час, депутат місцевої ради не відноситься до посадових осіб місцевого самоврядування. Як слушно зазначає Заярний О.Я., незважаючи на широке визнання посадових та службових осіб суб'єктом адміністративних інформаційних правопорушень, адміністративно-деліктне законодавство вкрай непослідовно використовує ці поняття для позначення спеціальних суб'єктів, у зв'язку з чим на практиці часто залишається невирішеним питання про визначення конкретного кола осіб, які підлягають адміністративній відповідальності за відповідний делікт» [3, с. 95].

Таким чином, статус депутата місцевої ради як суб'єкта адміністративно – деліктних відносин відзначається певною невизначеністю і потребує подальшого нормативно – правового врегулювання. **Зокрема, необхідно четвертий абзац ст. 188³⁹ КУпАП викласти в наступній редакції «Недодержання встановленого законодавством про захист персональних даних порядку захисту персональних даних, що призвело до незаконного доступу до них або порушення прав суб'єкта персональних даних, - тягне за собою накладення штрафу на громадян від ста до п'ятисот неоподатковуваних мінімумів доходів**

громадян і на посадових осіб, осіб, які, уповноважені на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, громадян - суб'єктів підприємницької діяльності - від трьохсот до однієї тисячі неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Список використаної літератури

1. Заярний О. А. Правове забезпечення розвитку інформаційної сфери України: адміністративно-деліктний аспект : монографія / О. А. Заярний. – Київ: Видавничий дім «Гельветика», 2017. – 700 с.
2. Постанова Знамянського міськрайонного суду Кіровоградської області від 24 жовтня 2011 року у справі №3-1741/11// <https://reyestr.court.gov.ua/Review/19587085>.
3. Заярний О. А. Суб'єкт адміністративних інформаційних правопорушень: поняття та особливості. Адміністративне право і процес. 2015. № 2(12). С. 86–104.